

ת"פ 71184/01/17 - מדינת ישראל - שלוחת תביעות כפר-סבא נגד ע ר

בית משפט השלום בכפר-סבא

ת"פ 71184-01-17 מדינת ישראל נ' ר(עציר)

לפני כבוד השופט אביב שרון
בעניין: מדינת ישראל - שלוחת תביעות כפר-סבא

ע"י ב"כ עו"ד אבישי רובינשטיין המאשימה

נגד

ע ר (עציר)

ע"י ב"כ עו"ד ענת קירשנברג הנאשם

גזר דין

1. הנאשם, יליד 1982, הורשע על פי הודאתו, בתום שמיעת ראיות התביעה ובמסגרת הסדר דיוני, בכתב אישום מתוקן המייחס לו עבירת **איומים**, בניגוד לסעיף 192 לחוק העונשין, תשל"ז-1977. על פי העובדות, ביום 29.1.17 בשעה 22:30 נכנס הנאשם לחדר השינה של אמו, המתלוננת, עמה הוא גר בביתם שבג'לג'וליה, ובעת שישנה, לקח את השמיכה של המתלוננת, השליכה על הרצפה ואמר לה "תביאי לי כסף ואם לא תביאי לי כסף אני אשרוף את הבית" (תיקון כתב האישום על סמך הודאת הנאשם בעמ' 33 לפר').

בין הצדדים לא היתה הסכמה לעונש וכל צד טען כראות עיניו.

2. ב"כ המאשימה הפנה לערכים המוגנים בעבירה שעניינם כיבוד אב ואם, שמירה על שלווה הנפש של המאויים ומניעת ניצול בני משפחה מבוגרים המצויים בעמדה מוחלשת. התובע ביקש לקבוע מתחם עונש הולם הנע בין מספר חודשים ל-10 חודשי מאסר. את עונשו של הנאשם ביקש למקם ברף העליון של המתחם, בשל נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, ובין היתר - עבר פלילי מאותו התחום, כאשר הנאשם נכנס ויוצא מבתי הכלא לאחר שנוקט באלימות ובאיומים כלפי אמו ובת זוגו (במהלך הטיעונים לעונש פורטו נסיבותיהם של מספר תיקים קודמים שהתנהלו כנגד הנאשם והוגשו כתבי האישום וגזרי הדין שניתנו בהם); קיומו של מאסר על תנאי בן 5 חודשים שהוטל על הנאשם בתיק קודם, כאשר הוא שב ומבצע עבירה כלפי אמו המתלוננת, 16 ימים בלבד לאחר ששוחרר ממאסרו; חוות דעת פסיכיאטרית (תע"1) ממנה עולה כי הנאשם כשיר לעמוד לדין וביצע את המעשה שלא בעטייה של מחלת נפש, אלא בשל קווי אישיות או כתוצאה משימוש באלכוהול וסמים.

לאור זאת, ביקש התובע לגזור על הנאשם עונש מאסר בפועל, להפעיל את עונש המאסר על תנאי התלוי ועומד כנגדו במצטבר ולהטיל קנס כספי.

3. ב"כ הנאשם ביקשה כי במידה ויוטל על הנאשם עונש מאסר, יקבע כי הוא ירוצה בחופף לעונש המאסר על תנאי שיופעל. לטענתה, מתחם העונש ההולם אליו כיוונה המאשימה בטיעוניה הוא חמור מדי ואינו תואם את נסיבות ביצוע העבירה. כמו כן, טענה כי המאשימה בטיעוניה התעלמה מנסיבות ביצוע העבירה - אשר נעברה כשהנאשם נתון

תחת השפעת אלכוהול (וכנראה) סמים; מנסיבותיו האישיות של הנאשם; ממצבו הנפשי; ומהיותו מכור לאלכוהול ולסמים.

הסניגורית הפנתה לכך שהנאשם, בעת ביצוע העבירה, "היה במצב נפשי לא רגיל שפגם בשיפוטו, ובכך... מידת האחריות של העבריין נגזרת מגודל הפגיעה בתפיסת המציאות ובמידת שליטתו במעשיו, ולפיכך בנסיבות אלה... יש להסתכל על מעשיו לקולא". היא הפנתה לעובדה שהנאשם ביצע את העבירה כשהוא תחת השפעת סמים ואלכוהול, כפי שהודה בחקירתו במשטרה וכפי שהעידה אמו המתלוננת. משכך, טענה הסניגורית, הנאשם קרוב לסייג לאחריות פלילית (אי שפיות הדעת) כאמור בסעיף 40ט.א(9) לחוק העונשין. כמו כן, הנאשם קרוב לסייג של הגנת השכרות, אף אם מדובר ב"שכרות מדעת", וזאת בשל נסיבות חריגות המתקיימות בעניינו של הנאשם, ובהסתמך על חוות דעתו של כב' השופט דנציגר ודברי כב' השופט הנדל בע"פ 7701/14 אל טייב נ' מדינת ישראל (16.5.16).

עוד הפנתה הסניגורית לעובדה כי מדובר באדם "לא רגיל", אשר בעברו כ-25 אישפוזים פסיכיאטריים ומספר הליכים שהופסקו בעקבות אי כשירות לעמוד לדין. עוד הפנתה למערכת המשפחתית המורכבת, כפי שבית המשפט נחשף אליה במסגרת תיק זה ובמסגרת ההליך הקודם שהתנהל אף הוא לפני מותב זה.

דין

4. אין חולק כי מעשהו של הנאשם חמור. הנאשם הטריד את מנוחתה של אמו המתלוננת המבוגרת, נכנס לחדר השינה שלה, העיר אותה משנתה תוך שהוא מוריד מעליה את השמיכה וזורק אותה על הרצפה ואיים עליה שאם לא תיתן לו כסף הוא ישרוף את הבית. מעדות המתלוננת לפניי, כמו גם משמיעת קלטת השיחה למוקד 100 ומכתבי האישום וגזרי הדין הקודמים שניתנו בעניינו של הנאשם, עולה כי אין זו הפעם הראשונה שהנאשם דורש מהמתלוננת כסף בהיותה אחראית על הכספים המגיעים לו מן הביטוח הלאומי. עוד עלה, כי באותו יום כבר נטל הנאשם סכום כסף ו"ביזבז" אותו על רכישת מוצרים שונים (כגון נעלי ספורט) ומשאזל הכסף, שב לבקש סכום נוסף מאמו המתלוננת. בשל ה"היסטוריה הנפשית" של הנאשם, הנקיטה באלימות כלפי בני המשפחה כעולה מתיקיו הקודמים וכתוצאה מהאיום שהופנה כלפי המתלוננת, נקל לשער את הטראומה אותה חוותה המתלוננת, כפי שאף ניתן להתרשם מקולה החנוק ומבכיה עת שוחחה עם מוקד 100 של המשטרה.

המתלוננת, איפוא, למודת סבל מהנאשם, שבה וחווה פרצי אלימות מצידו, על רקע שימוש בסמים והתמכרות לאלכוהול, ועל רקע מצבו הנפשי, כפי שיפורט להלן, כאשר כל נסיונותיה להביא לאישפוזו של הנאשם כחוק, עולים בתוהו (ראה עדותה לפניי).

מנגד, יש לציין לקולא כי מדובר במעשה חד פעמי אשר כלל איום מילולי בלבד, ללא הפעלת אלימות פיזית, כאשר ניתן לומר - לאור היות הנאשם נתון תחת השפעת אלכוהול - כי הוא לא התכוון לממש את האיום.

5. האם הנאשם קרוב לסייג לאחריות פלילית באופן שיהא בכך כדי להשפיע על מתחם העונש ההולם שייקבע בעניינו? התשובה לשאלה זו אינה פשוטה. בחוות הדעת הפסיכיאטרית העדכנית מיום (תע/1) נכתבו הדברים הבאים: **"בעברו אישפוזים רבים פסיכיאטריים רבים בביה"ח שלוותה, לרבות בהוראת אישפוז ובצווי אישפוז. מוכר למערכת הפסיכיאטרית משנת 2000... מאז היו 25 אישפוזים בביה"ח שלוותה, כמו כן, מספר אישפוזים במב"ן. משנת 2014 ארבעה אישפוזים במב"ן למספר חודשים כל פעם".** יחד עם זאת, בהמשך חוות הדעת,

הובעה הסתייגות מהאבחנה הרפואית ההיסטורית שניתנה לנאשם, לפיה הוא סובל מהפרעה סכיזואפקטיבית, ונכתב: **"באשפוזו האחרון בביה"ח שלוותה הוחלט על ביטול האבחנה של הפרעה סכיזואפקטיבית לאחר רביזיה של סיכומי האשפוז הקודמים ולאור הכרות מתמשכת עם הנבדק. מספר פעמים בעבר מסר כי דיווח על שמיעת קולות או 'מחשבות שווא' אך למעשה שיקר כדי לקבל את מבוקשו... בנוסף לא ניתן לשלול שינוי התנהגותי בעברו אשר תואם כמצב פסיכוטי/מאניפורמי הוא תוצאה של שימוש באלכוהול וסמים".**

ועוד בהמשך - **"במהלך האשפוז הנוכחי גם אנחנו לא התרשמנו מקיומה של מחלת נפש (פסיכוזה)... נראה כי המעשים בהם מואשם הנבדק לא נבעו ממחלת נפש, אלא מקווי אישיות או כתוצאה משימוש באלכוהול וסמים... גם אם פיתח מצבים פסיכויים על רקע שימוש בסמים או/ו סובל ממחשבות גדלות כרוניות או/ו עמדות פרנואידיות, אנו סבורים כי במקרה הנוכחי הדבר לא השפיע על התנהגותו".**

עוד יצוין, כי בסיפת חוות הדעת נאמר כי הנאשם **"זקוק לטיפול ומעקב פסיכיאטרי"** וכן, הוזכר בחוות הדעת כי **קיבל טיפול תרופתי הכולל 2 זריקות של קלופיסקול אקופייז** לאחר שעידכן את הצוות הרפואי שלא נטל טיפול תרופתי עובר לאשפוזו.

6. עיננו הרואות כי מצבו הרפואי-פסיכיאטרי של הנאשם אמנם הוגדר מחדש בחוות הדעת הפסיכיאטרית האחרונה, אך יחד עם זאת, לאור היסטוריית האישפוזים **"הנכבדת"**, לאור הפסקות הליכים קודמות בעניינו מחמת אי כשירות לעמוד לדין, לאור העובדה שגם באשפוז האחרון מצאו הרופאים להעניק לו טיפול תרופתי מסוג זריקות והעובדה שמעדות האם המתלוננת עולה כי מספר ימים לפני ביצוע העבירה אושפז הנאשם, בהסכמתו, בבית חולים שלוותה ושחרר - מעלה סימני שאלה באשר לרמת הדיוק באבחנה הרפואית. עם זאת, התרשמותי מהמכלול היא כי בעת ביצוע העבירה הושפע הנאשם מהתמכרותו לסמים ואלכוהול ומהשפעתם עליו, יותר מאשר מצבו הנפשי-פסיכיאטרי, ועל כן, לא ניתן משקל רב לרקעו הנפשי של הנאשם ולא יהיה בו כדי להשפיע על מתחם העונש ההולם (וראה, בין היתר, הדיון בחוות הדעת לענין התנהגות הנאשם בעת ההסתכלות).

7. ובאשר לטענת ב"כ הנאשם לפיה היותו של הנאשם קרוב לסייג השכרות (כאשר מדובר ב"שכרות מדעת") מחייב קביעת מתחם מקל או שיש בו כדי להשפיע על מיקום עונשו של הנאשם בתוך המתחם - תמצית הטענה היא שהנאשם היה שיכור בעת שאיים על אמו המתלוננת והיה חסר יכולת של ממש להבין את שעשה או להימנע מן המעשה.

סעיף 34ט (ב) לחוק העונשין קובע - **"עשה אדם מעשה במצב של שכרות והוא גרם למעשה זה בהתנהגותו הנשלטת ומדעת, רואים אותו כמי שעשה את המעשה במחשבה פלילית, אם העבירה היא של התנהגות, או באדישות אם העבירה מותנית גם בתוצאה"**. וסעיף 34ט(ד) משלים - **"בסעיף זה, 'מצב של שכרות' - מצב שבו נמצא אדם בהשפעת חומר אלכוהולי, סם מסוכן או גורם מסמם אחר, ועקב כך היה חסר יכולת של ממש, בשעת המעשה, להבין את אשר עשה או את הפסול שבמעשהו, או להימנע מעשיית המעשה"**.

היות והנאשם ביצע עבירה של איומים, עבירה התנהגותית (עבירת מטרה) הכוללת יסוד נפשי של מודעות ו"כוונה מיוחדת" ("בכוונה להפחיד את האדם או להקניטו"), הרי שיתכנו מקרים בהם הנאשם נכנס למצב של שכרות בהתנהגותו המודעת, ועדיין לא ניתן יהיה להרשיעו בעבירת איומים (רע"פ 6382/11 **קאדריה נ' מדינת ישראל** (9.6.13)). ההגנה בענייננו אינה טוענת שלא ניתן להרשיע את הנאשם בדין (שהרי הנאשם הורשע על פי הודאתו),

אלא טוענת לקירבה לסייג השכרות.

בע"פ 7701/14 הנזכר לעיל, נדון עניינו של מערער אשר הורשע בעבירות של חבלה בכוונה מחמירה ותקיפה בנסיבות מחמירות. בית המשפט העליון דחה טענת ההגנה להתקיימותו של סייג השכרות מדעת, דהיינו כי בעת המעשה היה המערער נעדר יכולת של ממש להבין את מעשיו, את הפסול בהם או חסר יכולת להימנע מעשייתם. יחד עם זאת, כב' השופט דנציגר מצא להקל בעונשו של המערער, הן נוכח הסטיה לחומרא, לטעמו, ממדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים, והן נוכח העובדה שהמערער היה נתון להשפעת אלכוהול בעת האירוע, וכדבריו - **"סבורני כי לא ניתן להתעלם מהעובדה שהמערער היה נתון להשפעת אלכוהול בעת האירוע - אף אם סייג השכרות מדעת אינו חל בעניינו. כידוע, סעיף 40ט(א)(9) לחוק העונשין מורה כי בקביעת מתחם הענישה, על בית המשפט להביא בין שיקוליו את 'הקרבה לסייג לאחריות פלילית כאמור בסימן ב' לפרק ה'1... בעניינו, אין חולק כי המערער היה נתון תחת השפעת אלכוהול בעת ביצוע מעשיו. השפעה זו מהווה בנסיבות העניין קרבה מסוימת לסייג השכרות מדעת, אשר ראוי שיינתן לה משקל"** (פיסקה 31 לחוות דעתו). בהמשך, ולאחר שהובאו לפניו חוות הדעת החולקות מצד כב' השופטים ברון והנדל, הוסיף כב' השופט דנציגר, בפיסקה 34 לחוות דעתו - **"סייג השכרות החלקית מעניק הגנה מסוימת, גם אם מתוחמת מאוד, מפני אחריות פלילית בעבירות בהן נדרש יסוד נפשי חפצי של כוונה מצד המבצע אותן... יש ליתן משקל חלקי לקרבה לסייג השכרות מדעת. זאת, בהתאם לנסיבות העניין - על פי מהות המעשה ומיהות העושה... ומידה זו נתונה לשיקול דעתו הרחב של בית המשפט הדן בגזירת העונש באותו עניין פרטני הנדון לפניו"**.

לעומת זאת, כב' השופט הנדל קבע כי - **"הסוגיה שלפנינו היא דינו של השיכור, או השתוי, שאינו בא בכלל הסייג לאחריות פלילית. האם יש לראות בכך שיקול לקולא? דומני כי ההבחנה שביצע המחוקק בין 34א(א) לבין סעיפים 34ט(ב) ו-34ט(ג), רלוונטית גם במישור זה. קרי, יש להבחין בין מצב שבו השכרות נגרמת כתוצאה מהתנהגותו של הנאשם לבין מצב שבו השכרות נגרמת שלא מדעתו ובהתנהגותו הנשלטת. במצב הראשון, נראה שאין מקום, ברגיל, להקלה בעונש. ברם, יתכן חריג בקשת הכמעט אין סופית של הנסיון האנושי"**.

וכב' השופטת ברון הביעה עמדתה - **"לגישתי, העובדה שהמערער היה שתוי בעת ששרף וחרך בגופה של בת זוגו במגהץ והפליא בה את מכותיו, אינה יכולה לשמש סיבה להקל עימו. אם בכלל, מדובר בשיקול לחומרה, משנכנס למצב זה מדעת"**. ובהמשך, לאחר שהובאה דעה נוספת של כב' השופט סולברג מפסק דין מוקדם, לפיה: **"יותר משמופחתת אחריותו של השיכור, הריהי מוגברת"**, הוסיפה כב' השופטת ברון - **"יש בצריכה מופרזת של אלכוהול כדי לפגוע בבוחן המציאות, היכולת השיפוט והריסון העצמי, ולהוביל באחת וללא כל תכנון לביצוע עבירות חמורות"** (פיסקה 4).

8. במקרה שלפנינו סבורני יש לראות בשכרותו המודעת של הנאשם נסיבה לחומרה. כב' השופט דנציגר, במקרה דלעיל, תיאר נסיבותיו האישיות של המערער כקשורות ושזורות במסקנתו להקל במידת מה בעונשו נוכח היותו נתון להשפעת משקה משכר בעת ביצוע העבירה. כך הזכיר כי מדובר במערער שבמשך כל שמונה השנים בהן שוהה בישראל לא נרשמה לחובתו עבירה פלילית; תיאר את התרשמותו החיובית של שרות המבחן מתפקודו של המערער במסגרת מאסרו; הזכיר כי שיקול השיקום של המערער אינו נמוג לחלוטין; וציין כי בתסקיר המשלים נאמר כי המערער אמור

להשתלב במסגרת טיפולית בתחום האלכוהול והאלימות במשפחה. על כן, לטעמי, על רקע אלה יש לקרוא את חוות דעתו של כב' השופט דנציגר באשר להקלת מה בעונשו של המערער.

בניגוד לאמור לעיל, הנאשם שלפניי שב ומבצע עבירות אלימות ואיומים כלפי בני משפחתו, ובעיקר כלפי אמו ובת זוגו; ברקע, התמכרות לאלכוהול וסמים ובקשות חוזרות ונשנות של הנאשם (לרבות בדרך של איומים ונקיטת אלימות) לקבל כסף לצורך רכישת אלכוהול וסמים; עוד ברקע, הטלת עונשי מאסר בפועל, לצד מאסרים על תנאי - והפעלת מאסרים על תנאי - אשר לא מרתיעים את הנאשם מלשוב ולבצע עבירות.

במצב דברים זה, וכביעת כב' השופטים הנדל וברון, גם אני סבור כי העובדה שאדם ביצע עבירה פלילית בהיותו נתון תחת השפעת משקאות משכרים, אותם צרך באופן מודע ומדעת, אינה יכולה להוות נסיבה לקולא בעת גזירת הדין ואין לקבוע מתחם עונש הולם פחות מחמיר נוכח נסיבה זו. ממילא אינני סבור כי מקרהו של הנאשם בא בקהלם של אותם "מקרים חריגים" בקשת הנסיון האנושי, אליהם כיוון כב' השופט הנדל בחוות דעתו.

9. לאור האמור לעיל, יש לקבוע מתחם עונש הולם הנע בין מאסר על תנאי לבין מספר חודשי מאסר בפועל, ולמקם עונשו של הנאשם במרכז המתחם.

10. הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות פורטו לעיל ותמציתן - חזרתיות של הנאשם בביצוע עבירות אלימות ואיומים כלפי בני משפחתו, ובעיקר כלפי אמו ובת זוגו; ריצוי מספר מאסרים בעבר, הכוללים הפעלת מאסרים מותנים; קיומו של מאסר על תנאי בן 5 חודשים מתיק קודם דומה; ביצוע העבירה בתכוף לאחר שחרורו ממאסר; התמכרות לאלכוהול וסמים, היעדר אופק שיקומי-טיפולי נוכח היעדר שיתוף פעולה מצד הנאשם וחשש להישנות עבירות על רקע דרישת כסף לצורך מימון סמים ואלכוהול.

מנגד, יש לקחת בחשבון את הודאתו של הנאשם בכתב האישום המתוקן ואת העובדה שהוא עצור בגין עבירת האיומים מחודש ינואר 2017.

11. לאור האמור לעיל, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. אני מפעיל את עונש המאסר על תנאי בן ה-5 חודשים, התלוי ועומד כנגד הנאשם מת"פ (כ"ס) 17170-04-16 (גזר דין מיום 28.12.16).

ב. 3 חודשי מאסר בפועל, אשר ירצו במצטבר לעונש המאסר על תנאי שהופעל בס"ק א' לעיל.

סה"כ ירצה הנאשם 8 חודשי מאסר החל מיום מעצרו, 29.1.17.

ג. 6 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו, שלא יעבור עבירה בה הורשע.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי מרכז בתוך 45 ימים.

ניתן היום, י"ג אייר תשע"ז, 09 מאי 2017, במעמד ב"כ המאשימה, עו"ד ליאת שפיר, הנאשם ובאת-כוחו.